

## บทที่ 4

### ความหมายของคำกริยา ดู ในภาษาไทย

ในบทที่ 3 ที่ผ่านมามีผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา มอง ในภาษาไทย ซึ่งพบว่าคำกริยา มอง เป็นคำหลายความหมาย โดยมีความหมายทั้งสิ้น 6 ความหมาย ความหมายส่วนใหญ่ที่พบในคำกริยา มอง เป็นความหมายที่บ่งบอกแง่มุมต่างๆของกระบวนการทางความคิด ความหมายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์ต่อกันโดยมีนามนัยและอุปลักษณะเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ดังกล่าว

ในลำดับต่อจากนี้ไปผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาอีกหนึ่งคำได้แก่คำกริยา ดู สำหรับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา ดู นั้นจะมีรูปแบบเหมือนกับการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา มอง ที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 3 โดยเริ่มต้นด้วยการอธิบายคุณสมบัติทางโครงสร้างของคำกริยา ดู ในแต่ละความหมาย ต่อจากนั้นจะทำการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำหรือวลีที่อยู่แวดล้อมคำกริยา ดู ตลอดจนกระบวนการทางปริชาณที่เกี่ยวข้องที่ทำให้คำกริยา ดู เกิดการขยายความหมาย ผลการวิเคราะห์จะทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อกันในระหว่างความหมายต่างๆของคำกริยา ดู

#### 4.1 ความหมายของคำกริยา ดู

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา ดู ในภาษาไทย พบว่าคำกริยา ดู มีความหมายทั้งสิ้น 10 ความหมายดังนี้

1. ใช้ตารับรู้เป้าหมาย
2. อ่าน

3. ชมการแสดง
4. เอาใจใส่
5. ติดตามสถานการณ์
6. คิดพิจารณา
7. ประเมิน
8. ทำให้รู้
9. แสดงการคาดคะเน
10. ดึงความสนใจ

ผลการวิเคราะห์ความหมายทั้ง 10 ความหมายของคำกริยา *ดู* ในภาษาไทยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### 4.1.1 คำกริยา *ดู* หมายถึง 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย'

คำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' เป็นคำกริยากรรม นามวลีในตำแหน่งประธานของคำกริยา *ดู* ได้แก่ผู้ดู ซึ่งส่วนใหญ่คือคน รองลงมาคือสัตว์บางประเภทที่มีประสาทสัมผัสทางตาใกล้เคียงมนุษย์ เช่น ลิง สุนัข หรือ แมว เป็นต้น นามวลีที่ตามหลังคำกริยา *ดู* ในตำแหน่งกรรมตรงได้แก่เป้าหมายของสายตา ต่อไปนี้เป็นโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย'

นามวลี	กริยาวลี	
	กริยา	นามวลี
พ่อ	ดู	ข้าวในจาน

ตัวอย่างเช่น

- (1) แม่ดูลูกสาวในอ้อมแขนแล้วยิ้ม
- (2) เหมียวก้มดูเจ้าสุนัขตัวน้อย
- (3) ฉันดูรูปถ่ายเก่าๆตอนที่ไปเที่ยวกับเพื่อน

เป้าหมายของคำกริยา ดู ในความหมายนี้จะต้องเป็นสิ่งรูปธรรมที่มีอยู่จริงในโลก โดยเป็นสิ่งที่มีความหมายซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง ดังนั้นนามวลีในตำแหน่งกรรมของคำกริยา ดู จึงมักจะ ได้แก่สรรพจน์ต่างๆไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ สิ่งของ หรือ สถานที่ เช่นในประโยค (1) เป้าหมายของสายตาได้แก่คน เป้าหมายในประโยค (2) ได้แก่สัตว์ และเป้าหมายในประโยค (3) ได้แก่สิ่งของ เป็นต้น

นอกจากเป้าหมายของคำกริยา ดู ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' จะอยู่ในรูปของสรรพจน์อันได้แก่ คน สัตว์ สิ่งของ หรือ สถานที่ แล้ว เป้าหมายของสายตายังอาจจะอยู่ในรูปของเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นตรงหน้าก็ได้ ส่วนใหญ่เป้าหมายที่เป็นเหตุการณ์มักจะปรากฏในรูปของอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา ดู ซึ่งมีรูปแบบโครงสร้างดังนี้

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	นามวลี	
		นาม	อนุพากย์
ปู่	ดู	หลานๆ	วิ่งเล่นในสนาม

ตัวอย่างเช่น

- (4) แดงดูพ่อทำงาน  
(5) ฉันดูเพื่อนทำท่าตลก

พ่อทำงาน (ประโยค (4)) และ เพื่อนทำท่าตลก (ประโยค (5)) คือเป้าหมายที่เป็นเหตุการณ์ซึ่งอยู่ในรูปของอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา ดู จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ที่ดูนั้นจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยจะต้องเป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง และเหตุการณ์ดังกล่าวจะต้องปรากฏแก่ตาจริง ณ ช่วงเวลาที่เกิดการรับรู้ด้วยตา เช่นในประโยค (4) ขณะที่แดงดูพ่ออยู่นั้น พ่อจะต้องกำลังทำงานอยู่จริง

- (6) ฉันไปดูหมีแพนด้าที่เชียงใหม่  
(7) หมอกวักมือเรียกพยาบาลมาดูขาของผม



คำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' มักจะปรากฏหลังคำกริยา *ไป* และ *มา* คำกริยา *ไป* และ *มา* ในที่นี้ไม่ได้แสดงทิศทางของสายตาแต่อย่างใด กริยา *ไป* และ *มา* ที่ประกอบหน้าคำกริยา *ดู* ในที่นี้บ่งบอกการเคลื่อนที่ของประธานจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เช่น ในประโยค (6) ผู้พูดออกเดินทางไปที่เชียงใหม่เพื่อดูหมีแพนด้า ในประโยค (7) หมอเรียกพยาบาลให้เดินมาที่เตียงคนไข้เพื่อดูบาดแผลที่ขาของคนไข้ เป็นต้น จากการสังเกตข้อมูลภาษาที่รวบรวมได้ไม่พบการใช้คำกริยาแสดงทิศทางปรากฏหลังคำกริยา *ดู* ในความหมายนี้แต่อย่างใด กล่าวคือคำกริยา *ดู* จะตามติดด้วยนามวลีที่ระบุเป้าหมายโดยไม่มีคำกริยาแสดงทิศทางคั่นกลางแต่อย่างใด ยกเว้นคำบุพบท *ที่* ซึ่งสามารถแทรกอยู่ระหว่างคำกริยา *ดู* และนามวลีที่ระบุเป้าหมายได้ ตัวอย่างเช่น

- (8) \*เขา*ดู*ไปที่ท้องฟ้า
- (9) เขา*ดู*ที่มีมือตัวเอง

อาจกล่าวได้ว่าคำกริยา *ดู* บ่งบอกการรับรู้ด้วยตาที่เน้นไปที่ตำแหน่งของเป้าหมายหรือปลายทางของสายตาเป็นหลักมากกว่าที่จะเน้นทิศทางของสายตาที่ทอดออกไป

คำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' บ่งบอกการรับรู้ด้วยตาที่เกิดขึ้นโดยเจตนา กล่าวคือผู้ดูมีเป้าหมายการรับรู้ที่แน่นอน และการรับรู้เกิดขึ้นในขณะที่มีสติรู้ตัว การมีสติรู้ตัวในขณะดูทำให้สามารถรับรู้ได้ถึงเป้าหมายที่อยู่ตรงหน้า ด้วยคุณสมบัติดังกล่าวมาแล้วข้างต้น คำกริยา *ดู* จึงจัดอยู่ในประเภทของคำกริยาบอกการกระทำ สังเกตได้จากวลีที่ตามหลังคำกริยา *ดู* ในประโยคต่อไปนี้ที่บ่งบอกให้รู้ถึงเจตนาของผู้ดู

- (10) มานี้ดูคุณแม่ทำขนมด้วยความตั้งใจ
- (11) เขมียวนหยิบรูปถ่ายขึ้นมาดูอย่างพิถีพิถะระห์
- (12) เธอค่อยๆแง้มดูของในกระเป๋าอย่างอยากรู้อยากเห็น

วลี *ด้วยความตั้งใจ* (ประโยค (10)) *อย่างพิถีพิถะระห์* (ประโยค (11)) และ *อยากรู้อยากเห็น* (ประโยค (12)) เป็นวลีที่ตามหลังคำกริยา *ดู* เพื่อขยายความให้รู้ว่าการรับรู้ด้วยตาในที่นี้เกิดขึ้นโดยเจตนาและกระทำไปโดยมีสติคอยกำกับกับการรับรู้ตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุป คำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' หมายถึงการรับรู้ด้วยตาที่เกิดขึ้นโดยเจตนาและมีเป้าหมายที่แน่นอน โดยเป้าหมายที่ตาจะต้องเป็นสิ่งรูปธรรมหรือเหตุการณ์ที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นจริงในโลก ที่สำคัญเป้าหมายดังกล่าวจะต้องปรากฏแก่ตาผู้ดู ณ เวลาที่ตามองเห็นเสมอจึงจะถือได้ว่าการรับรู้ด้วยตาดังกล่าวเกิดขึ้นจริง

#### 4.1.2 คำกริยา *ดู* หมายถึง 'อ่าน'

คำกริยา *ดู* ในความหมาย 'อ่าน' มีโครงสร้างไม่แตกต่างจากโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' ต่างกันที่คุณสมบัติของนามวลีในตำแหน่งกรรมต่อไปนี้เป็นโครงสร้างของคำกริยา *ดู* ในความหมาย 'อ่าน'

นามวลี	กริยาวลี	
	กริยา	นามวลี
นักเรียน	<i>ดู</i>	หนังสือ

ตัวอย่างเช่น

- (13) เหมียวตั้งใจ*ดู*หนังสือ  
 (14) ฉันต้อง*ดู*หนังสือก่อนนอน

นามวลีที่ตามหลังคำกริยา *ดู* ในความหมาย 'อ่าน' ได้แก่หนังสือ สิ่งที่เป็นเป้าหมายของสายตาในกรณีนี้คือเนื้อหา (content) ที่บรรจุอยู่ภายในหนังสือ ไม่ใช่ตัวรูปเล่มภายนอก (container) ของหนังสือ เมื่อเป้าหมายที่ดูอยู่ในรูปของตัวหนังสือเป็นหลัก การดูในที่นี้จึงหมายถึงการรับรู้ตัวหนังสือและตีความสาร (message) ที่ถ่ายทอดผ่านตัวหนังสือดังกล่าว เราเรียกการกระทำเช่นนี้ว่าการอ่าน ดังนั้นความแตกต่างระหว่างความหมาย 'อ่าน' และความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' อยู่ที่คุณสมบัติของนามวลีในตำแหน่งกรรมที่เป็นเป้าหมายของสายตา กล่าวคือนามวลีที่เป็นเป้าหมายของคำกริยา *ดู* ในความหมาย "อ่าน" จะต้องเป็นสิ่งของที่อยู่ในรูปของตัวหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆเท่านั้น อาทิ หนังสือ หนังสือพิมพ์ ข้อความในเว็บไซต์ จดหมาย บันทึกลง เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' และความหมาย 'อ่าน' ของคำกริยา ดู เป็นความหมายที่คล้ายคลึงกัน โดยต่างก็เป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้วยตาโดยตรงทั้งคู่ แต่ความหมาย 'อ่าน' เป็นความหมายที่ใช้เฉพาะกับเป้าหมายประเภทที่เป็นตัวหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์เท่านั้น การขยายความหมายของคำกริยา ดู ที่เกิดขึ้นในกรณีนี้จึงเป็นการขยายความหมายจากความหมายทั่วไปหรือความหมายกว้างไปสู่ความหมายแคบหรือความหมายที่เฉพาะเจาะจง (generic to specific) คุณสมบัติที่ได้รับการขบเน้นในความหมาย 'อ่าน' ได้แก่ [ความตั้งใจ] เนื่องจากการอ่านต้องอาศัยสมาธิในการตีความสารที่ซ่อนอยู่ในตัวหนังสือ คุณสมบัติ [ความตั้งใจ] ที่อยู่ในความหมาย 'อ่าน' จึงมีมากกว่าในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย'

#### 4.1.3 คำกริยา ดู หมายถึง 'ชมการแสดง'

คำกริยา ดู ในความหมาย 'ชมการแสดง' มีโครงสร้างไม่แตกต่างจากโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยา ดู ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' ต่างกันที่ประเภทของเป้าหมายที่ดูซึ่งในกรณีนี้ได้แก่มหรสพประเภทต่างๆ เช่น การแสดงดนตรี ลิเก กีฬา ภาพยนตร์ ฯลฯ รวมถึงรายการทีวี โครงสร้างของคำกริยา ดู ในความหมาย 'ชมการแสดง' มีรูปแบบดังนี้

นามวลี	กริยาวลี	
	กริยา	นามวลี
ยาย	ดู	ทีวี

ตัวอย่างเช่น

- (15) ลูกชายผมชอบดูทีวี
- (16) คนมาดูคาราบาวเป็นเรือนแสน

นามวลีที่ตามหลังคำกริยา ดู ในประโยค (15) ได้แก่โทรทัศน์หรือทีวี ซึ่งในที่นี้เป้าหมายของสายตาอยู่ที่รายการต่างๆที่ถ่ายทอดออกอากาศทางโทรทัศน์ ไม่ใช่อยู่ที่รูปทรงภายนอกของ

เครื่องโทรทัศน์ ส่วนในประโยค (16) นามวลีในตำแหน่งกรรมได้แก่การแสดงคอนเสิร์ตของวงคาราบาว จะเห็นได้ว่าเป้าหมายของการดูคือมหรสพประเภทต่างๆซึ่งผู้รับชมเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก ดังนั้นความแตกต่างระหว่างความหมาย 'ชมการแสดง' และความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' จึงอยู่ที่เงื่อนไขการปรากฏของนามวลีในตำแหน่งกรรมที่เป็นเป้าหมายของสายตา กล่าวคือนามวลีที่เป็นเป้าหมายของคำกริยา ดู ในความหมาย "ชมการแสดง" จะต้องได้แก่ มหรสพประเภทต่างๆ เช่น การแสดงดนตรี ลิเก กีฬา ภาพยนตร์ ฯลฯ รวมตลอดไปจนถึงรายการทีวีเท่านั้น

กล่าวโดยสรุป ความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' และความหมาย 'ชมการแสดง' ของคำกริยา ดู มีความคล้ายคลึงกัน โดยต่างก็เป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้วยตาโดยตรงทั้งคู่ แต่ความหมาย 'ชมการแสดง' เป็นความหมายที่ใช้เฉพาะกับเป้าหมายประเภทที่เป็นมหรสพหรือการแสดงเท่านั้น การขยายความหมายของคำกริยา ดู ที่เกิดขึ้นในกรณีนี้จึงเป็นการขยายความหมายจากความหมายทั่วไปหรือความหมายกว้างไปสู่ความหมายแคบหรือความหมายที่เฉพาะเจาะจงเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในกรณีของความหมาย 'อ่าน' โดยมี [เจตนาเพื่อความบันเทิง] เป็นคุณสมบัติที่ได้รับการขั้บเน้นในความหมาย 'ชมการแสดง'

#### 4.1.4 คำกริยา ดู หมายถึง 'เอาใจใส่'

คำกริยา ดู ในความหมาย 'เอาใจใส่' มีโครงสร้างไม่แตกต่างจากโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยา ดู ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' โครงสร้างของคำกริยา ดู ในความหมาย 'เอาใจใส่' มีรูปแบบดังนี้

นามวลี	กริยาวลี	
	กริยา	นามวลี
ฉัน	ต้องดู	น้องๆ

ตัวอย่างเช่น

(17) พ่อแม่ของต้องขึ้นมาหย่าเป่ทั้งคู่ ไม่ค่อยดูลูกเท่าไร

- (18) เชนไม่ได้คบเพื่อนมาก เชนเอาเวลาดูหนังดีกว่า เพราะไม่อยากให้น้องไปเป็นหนึ่งในพวกที่  
อยากลองยาเสพติด

ถึงแม้นามวลีที่ตามหลังคำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นซึ่งได้แก่ ลูก และ น้อง จะจัดเป็นสิ่ง  
รูปธรรมที่บุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรงก็ตาม แต่ในการสื่อสารผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะ  
รายงานหรือบอกเล่าสิ่งที่ตามองเห็นแต่อย่างใด ความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' ซึ่งเป็น  
ความหมายที่แสดงการรับรู้ด้วยตาของคำกริยา ดู จึงไม่ได้รับการขบเน้นในบริบทข้างต้น  
ความหมายแท้จริงที่ผู้พูดต้องการถ่ายทอดผ่านคำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นได้แก่ความหมาย  
'เอาใจใส่' ในประโยค (17) ผู้พูดต้องการบอกให้ผู้ฟังรู้ว่าพ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่เด็กชายต้อง  
เท่าที่ควร เนื่องจากทั้งคู่เอาแต่ดื่มเหล้าทั้งวันจนเมาเมาไม่ได้สติ เวลาที่จะมาใส่ใจในตัวลูกชาย  
จึงแทบไม่มี ในประโยค (18) ผู้พูดไม่ต้องการเสียเวลาไปกับการเที่ยวเตร่เฮฮากับเพื่อน  
เนื่องจากอยากใช้เวลาดังกล่าวมาคอยเอาใจใส่ดูแลน้องชายของตนไม่ให้ประพฤติตนไป  
ในทางที่ไม่เหมาะสม จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ผู้พูดเน้นในประโยคข้างต้นคือ "เวลา" ที่ใช้ในการดูสิ่งใด  
สิ่งหนึ่ง

เรารู้ว่าความสนใจเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลเลือกดูสิ่งหนึ่งทั้งๆที่มีสิ่งอื่นๆอีกมากมาย  
อยู่รายรอบตัว การเลือกดูเฉพาะสิ่งใดสิ่งหนึ่งและการใช้เวลาจ้องดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานานเป็น  
การแสดงออกของบุคคลที่มีความสนใจเป็นแรงจูงใจเบื้องหลัง กล่าวได้ว่าความสนใจเป็นเหตุที่  
ทำให้เราแสดงอาการปฏิกิริยาดังกล่าว ความสนใจจึงสัมพันธ์แนบแน่นกับการรับรู้ด้วยตาในระบบ  
ปริซามของผู้ใช้ภาษา ส่งผลให้คำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นถูกนำมาใช้เพื่ออ้างอิงไปยัง  
ความหมาย 'เอาใจใส่' ด้วยนามนัย โดยนามนัยช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ทางปริซามที่มักเกิด  
ควบคู่กับประสบการณ์การรับรู้ด้วยตาให้เข้ามาอยู่ภายในแวดวงมโนทัศน์การรับรู้ด้วยตา  
ความหมาย 'เอาใจใส่' จึงเป็นความหมายที่ขยายมาจากความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' และ  
สัมพันธ์ต่อกันด้วยการอนุมานในแบบนามนัย



#### 4.1.5 คำกริยา ดู หมายถึง 'ติดตามสถานการณ์'

คำกริยา ดู ในความหมาย "ติดตามสถานการณ์" มีโครงสร้างดังต่อไปนี้

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	(นามวลี)	อยู่/ต่อไป
ประชาชน	เฝ้าดู	สส.คนนี้	อยู่
พวกเรา	คงต้องดู	สถานการณ์	ต่อไป

ตัวอย่างเช่น

- (19) กรณีที่มีการนำเรื่องส่วนตัวของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีและประธานคมช.มาเปิดเผยต่อสาธารณะนั้น พรรคไทยรักไทยจะไม่เข้าไปตรวจสอบ เพราะประเด็นดังกล่าวถูกเปิดเผยโดยคนอื่น ดังนั้น พรรคไทยรักไทยจึงขอเพียงดูอยู่ห่างๆ
- (20) ข้อครหาในการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลนี้คืออ้าวควาใจคละคลุ้งอยู่ตลอดเวลา หากให้สารยายในที่นี้ก็เปลี่ยนพื้นที่ที่ประชาชนซึ่งรู้ทุกเรื่องและคอยดูอยู่แล้ว ว่าถึงที่สุดกรณีต่างๆที่ถูกกล่าวหาจะมีใครหน้าไหนมาคลี่คลายความสงสัยให้กระจ่างหรือ ดำเนินคดีได้ตามกฎหมายหรือไม่

คำกริยา ดู ในความหมาย 'ติดตามสถานการณ์' ส่วนใหญ่จะปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยา แสดงการณ์ลักษณะต่อเนื่อง อยู่ เสมอ โดยจะวางอยู่หลังคำกริยา ดู เพื่อบ่งบอกให้รู้ว่าการรับรู้ด้วยตาในที่นี้เกิดขึ้นและดำเนินต่อเนื่องไปไม่แล้วเสร็จ จากประโยคข้างต้นจะเห็นว่านามวลี ในตำแหน่งกรรมที่ระบุเป้าหมายของคำกริยา ดู ส่วนใหญ่จะถูกโยกย้ายมาอยู่ตอนต้นของประโยคเพื่อการเน้นเรื่อง เช่น กรณีการนำเรื่องส่วนตัวของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีและประธาน คมช.มาเปิดเผยต่อสาธารณะ ในประโยค (19) และ ข้อครหาในการบริหารราชการของ คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลนี้ ในประโยค (20) คือนามวลีกรรมของคำกริยา ดู ที่ผู้พูดให้ความสนใจ จนต้องนำมากล่าวเน้นในตอนต้นของข้อความ เมื่อนามวลีกรรมของคำกริยา ดู ถูกย้ายไปอยู่ใน ตอนต้นของข้อความ คำช่วยกริยา อยู่ จึงเข้ามาอยู่ติดติดกับคำกริยา ดู ดังปรากฏในตัวอย่างข้างต้น

(21) อีกไม่นานโซนี่กับบีเอ็มจีก็จะรวมกันแล้ว ค่ายเพลงเบเกอรี่จะเป็นยังไงต่อไปก็คงต้องดูกันต่อไป

(22) เราก็ต้องดูต่อไปว่าเรื่องการแต่งตั้งผู้ว่าสตง.จะจบลงอย่างไร

วลี *ต่อไป* ที่ตามหลังคำกริยา *ดู* ในประโยคข้างต้นบ่งบอกให้รู้ว่าการรับรู้ด้วยตาที่เกิดขึ้นในที่นี้เป็นกรณการกระทำที่กำลังดำเนินต่อเนื่องไปไม่แล้วเสร็จ เป้าหมายของสายตาที่ระบุถึงได้แก่สถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นและยังคงดำเนินต่อไปโดยไม่มีข้อยุติ

เนื่องจากเป้าหมายที่ระบุถึงในประโยค (19)-(22) ข้างต้นเป็นสิ่งที่บุคคลไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาได้ จะเห็นได้ว่าเป้าหมายดังกล่าวอยู่ในรูปของสถานการณ์ที่กำลังดำเนินต่อเนื่องไปโดยที่ยังไม่ได้ข้อยุติ ความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' ซึ่งเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้วยตาของคำกริยา *ดู* ในประโยคข้างต้นจึงไม่ได้รับการขบขันเน้น ในการเฝ้าดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ดูจะต้องเฝ้าติดตามเป้าหมายตลอดเวลาโดยไม่ให้คลาดสายตา การเฝ้าติดตามสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความสนใจจึงเป็นประสบการณ์ที่ถูกเชื่อมโยงเข้ากับประสบการณ์การรับรู้ด้วยตาที่ดำเนินต่อเนื่องไปไม่แล้วเสร็จ โดยมีนามนัยทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมประสบการณ์ทั้งสองให้เข้ามาอยู่ติดติดกันภายในระบบปริธานของผู้ใช้ภาษา สหสัมพันธ์ที่มีต่อกันในระหว่างประสบการณ์ทั้งสองจึงเชื้อให้เกิดการเทียบโยงข้ามแวดวงมโนทัศน์ด้วยอุปลักษณะในที่สุด

กล่าวโดยสรุป นามนัยและอุปลักษณะคือกระบวนการทางปริธานที่ทำให้คำกริยา *ดู* ขยายความหมายไปยัง 'ติดตามสถานการณ์' โดยนามนัยช่วยเชื่อมโยงความหมาย 'ติดตามสถานการณ์' ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปริธานให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การรับรู้ด้วยตา และด้วยความสัมพันธ์ที่ยึดโยงกันอยู่อย่างแนบแน่นในระบบปริธานของผู้ใช้ภาษาระหว่างประสบการณ์ทั้งสองผ่านการอ้างอิงแบบนามนัยนี้เองที่เชื้อให้ผู้ใช้ภาษานำคำกริยา *ดู* มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบอุปลักษณะเพื่อสื่อถึงกระบวนการทางความคิดซึ่งได้แก่การเฝ้าติดตามความเป็นไปของสถานการณ์ด้วยความสนใจ

#### 4.1.6 คำกริยา ดู หมายถึง 'คิดพิจารณา'

คำกริยา ดู ในความหมาย 'คิดพิจารณา' มีโครงสร้าง 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 คำกริยา ดู มีโครงสร้างเช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยา ดู ในความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' กล่าวคือคำกริยา ดู ตามหลังด้วยนามวลี .สิ่งที่แตกต่างกันคือคุณสมบัติของนามวลีในตำแหน่งกรรมที่ระบุเป้าหมายของคำกริยา ดู กล่าวคือนามวลีที่ตามหลังคำกริยา ดู ในความหมาย 'คิดพิจารณา' ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งนามธรรมที่บุคคลไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรงทั้งสิ้น ต่อไปนี้เป็นโครงสร้างรูปแบบที่ 1 ของคำกริยา ดู ในความหมาย 'คิดพิจารณา'

นามวลี	กริยาวลี	
	กริยา	นามวลี
พ่อ	ดู	ช่องทางทำมาหากิน

ตัวอย่างเช่น

- (23) ผมเล่นตลกแบบไม่ได้บอกไม่ได้กล่าวคล้ายๆลงไอเดียลงภูมิปัญญา ดูกินเขา ดูปัญญาเขา
- (24) มีผู้กล่าวหาว่าคนที่ได้เข้าเรียนมหาวิทยาลัยแล้วกลับเลวลง มีจริยธรรมน้อยลงกว่าคนยากคนจน ถ้าเช่นนั้นเราเรียนไปทำไมถ้าเราไม่เป็นคนดีขึ้น ลองดูประเด็นนี้ให้ดี

จะเห็นได้ว่านามวลีที่ตามหลังคำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นเป็นสิ่งที่บุคคลไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง เช่น ความสามารถของนักแสดงตลก (ประโยค (23)) หรือประเด็นที่ว่าคนยิ่งเรียนสูงจริยธรรมยิ่งลดลง (ประโยค (24)) เป็นต้น คำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นจึงไม่ได้สื่อถึงการรับรู้ด้วยตาแต่อย่างใด

รูปแบบโครงสร้างแบบที่ 2 ของคำกริยา ดู ในความหมาย 'คิดพิจารณา' มีดังต่อไปนี้

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	ส่วนเติมเต็ม	
		ตัวนำส่วนเติมเต็ม	อนุพากย์
เรา	จะมาดูกันซิ	ว่า	อะไรทำให้คุณใหม่เครียด

ตัวอย่างเช่น

- (25) เรื่องร้องเรียนทั่วไปยังมีอยู่ ซึ่งอาจจะต้องดูว่าอะไรทำให้ได้จะช่วยกัน
- (26) เวลากรรมการสภามหาวิทยาลัยเสนอหลักสูตรปริญญาโทขึ้นมาที่ไร ผมลุ่มใจทุกที คือเขาคิดว่าน่าจะมีหลักสูตรไอนั้นไอนี้ น่าจะเรียนวิชาอะไรบ้าง แต่ไม่ได้ไปดูว่าสังคมมีปัญหาอะไร มีโอกาสอะไร มีศักยภาพอะไร แล้วน่าจะทำอะไร

คำกริยา ดู ในโครงสร้างนี้ตามหลังด้วยอนุพากย์ส่วนเติมเต็มที่มีคำว่า ว่า เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ โดยที่อนุพากย์ดังกล่าวอยู่ในรูปของคำถามที่มีเนื้อความบ่งบอกประเด็นที่ยังสงสัยและต้องการหาคำตอบ สิ่งที่ระบุถึงในอนุพากย์ดังกล่าวจึงจัดเป็นสิ่งนามธรรมที่บุคคลไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง เช่น การหาวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาให้กับประชาชนที่ส่งเรื่องร้องเรียนเข้ามายังหน่วยงานของรัฐ (ประโยค (25)) หรือการศึกษาวิจัยเพื่อแสวงหาข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินการร่างหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง (ประโยค (26)) เป็นต้น เมื่อเป้าหมายที่ระบุถึงไม่ใช่สิ่งที่บุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง นั่นก็หมายความว่าคำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นถูกนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายอย่างอื่นนอกเหนือจากความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' ซึ่งความหมายแท้จริงที่ผู้ใช้ภาษาต้องการถ่ายทอดผ่านคำกริยา ดู ในที่นี้ได้แก่ความหมาย 'คิดพิจารณา' ซึ่งเป็นการใช้ความคิดใคร่ครวญเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลบางประการ เช่น การเล่นตลกโดยไม่มีเตรียมมุกตลกล่วงหน้าเพื่อทดสอบปฏิพานไหวพริบของผู้ร่วมแสดง (ประโยค (23)) การร่วมกันคิดพิจารณาเพื่อค้นหาแนวทางการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สามารถพัฒนาคนให้มีทั้งความรู้ความสามารถและคุณธรรมไปพร้อมๆกัน (ประโยค (24)) เป็นต้น

ความหมาย 'คิดพิจารณา' เป็นความหมายที่ขยายมาจากความหมาย 'ใช้ตารับรู้ เป้าหมาย' โดยมีอุปลักษณะเข้ามาช่วยโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายทั้งสอง กล่าวคือ ประสพการณ์การรับรู้ด้วยตาที่เกิดขึ้นโดยเจตนาถูกนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบอุปลักษณะเพื่อเทียบโยงไปยังการใช้ความคิดพิจารณาเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลบางประการซึ่งเป็น ประสพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปริชานที่มีความเป็นนามธรรมสูง ความสัมพันธ์ที่ยึดโยงกันอยู่ใน ระหว่างการรับรู้ด้วยตาและการใช้ความคิดภายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาคือสิ่งที่เอื้อให้เกิด การเทียบโยงข้ามแควดวงมโนทัศน์ระหว่างแควดวงมโนทัศน์การรับรู้ด้วยตาและแควดวงมโนทัศน์ ปริชานด้วยอุปลักษณะ

#### 4.1.7 คำกริยา ดู หมายถึง 'ประเมิน'

คำกริยา ดู ในความหมาย 'ประเมิน' มีโครงสร้างดังนี้

นามวลี	กริยาวลี		
	กริยา	ส่วนเติมเต็ม	
		ตัวนำส่วนเติม เต็ม	อนุพากย์
ฉัน	ดูแล้ว	ว่า	เขาเป็นคนดี

ตัวอย่างเช่น

- (27) ผมดูว่ากรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (พพ.) นี้จะเป็นหน่วยงานที่สามารถเป็นกำลังเสริม ให้กับการผลิตทางด้านการเกษตรเป็นอย่างดี เพราะมีหลายโครงการที่จะช่วยเกี่ยวกับเรื่อง การชลประทานและปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำได้มาก
- (28) ถ้าเราดูว่าอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งหรืออนุระบบของสังคมใหญ่ เราก็ต้องพิจารณาด้วยว่า อุดมศึกษาอยู่ตรงไหน

คำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ประเมิน' ตามหลังด้วยอนุพากย์ส่วนเติมเต็มที่มีคำว่า *ว่า* เป็นคำเชื่อมอนุพากย์เช่นเดียวกับโครงสร้างแบบที่ 2 ของคำกริยา *ดู* ในความหมาย 'คิดพิจารณา' ต่างกันที่อนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ประเมิน' อยู่ในรูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความบ่งบอกการประเมินหรือตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งที่อยู่ถึงในอนุพากย์จึงจัดเป็นสิ่งนามธรรมที่บุคคลไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง คำกริยา *ดู* ในที่นี้จึงไม่ได้สื่อถึงการรับรู้ด้วยตาแต่อย่างใด

ความหมายที่ผู้ใช้ภาษาต้องการถ่ายทอดผ่านคำกริยา *ดู* ในประโยค (27) และ (28) ได้แก่ ความหมาย 'ประเมิน' สังเกตได้จากอนุพากย์ที่ตามหลังคำกริยา *ดู* ในประโยคข้างต้นมีเนื้อความที่บ่งบอกการตัดสินหรือประเมินค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การประเมินศักยภาพของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (ประโยค (27)) หรือการประเมินความสำคัญของอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่ (ประโยค (28)) เป็นต้น กล่าวได้ว่าคำกริยา *ดู* ในบริบทข้างต้นถูกนำมาใช้เพื่อเทียบโยงไปยังความหมาย 'ประเมิน' ซึ่งเป็นแง่มุมหนึ่งของกระบวนการทางความคิดด้วยอุปลักษณะเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในกรณีของความหมาย 'คิดพิจารณา' ความหมาย 'ประเมิน' แตกต่างจากความหมาย 'คิดพิจารณา' กล่าวคือ "การคิดพิจารณา" หมายถึงการใช้ความคิดใคร่ครวญเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลบางประการ ในขณะที่ "การประเมินค่า" หมายถึงกระบวนการทางความคิดที่ผ่านการวินิจฉัยจนได้ข้อสรุปที่นำไปสู่การตัดสินหรือประเมินค่า ดังนั้น [การประเมินคุณค่า] จึงเป็นคุณสมบัติทางความหมายที่เพิ่มเติมเข้ามาในความหมาย 'ประเมิน' ซึ่งไม่มีอยู่ในความหมาย 'คิดพิจารณา'

#### 4.1.8 คำกริยา *ดู* หมายถึง 'ทำให้รู้'

คำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ทำให้รู้' ปรากฏในตำแหน่งคำช่วยกริยา โดยประกอบหลังคำกริยาบอกการกระทำอีกทีหนึ่ง ต่อไปนี้คือโครงสร้างของคำกริยา *ดู* ในความหมาย 'ทำให้รู้'

นามวลี	กริยาวลี		
		กริยาบอกการกระทำ	(นามวลี)
เหมียว	ลองล้วง	กระเป่า	<i>ดู</i>

ตัวอย่างเช่น

(29) แอนนาเดินมาจับหน้าผากที่น่าดูว่าตัวร้อนรีเปล่า

(30) เราอยากรู้ว่าศักยภาพของมนุษย์ขีดสุดอยู่ที่ตรงไหน เราเลยอยากจะท้าทายดูไ้ว่า  
ศักยภาพของมนุษย์จริงๆมันทำได้ถึงขนาดไหน

คำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นเป็นคำช่วยกริยาที่ประกอบหลังคำกริยาบอกการกระทำ จับ (ประโยค (29)) และ ท้าทาย (ประโยค (30)) เพื่อบ่งบอกจุดประสงค์ของการกระทำเพื่อให้รู้ เช่น ในประโยค (29) แอนนาจับหน้าผากของเพื่อนสาวที่ชื่อทีน่าเพื่อจะได้รู้ว่าเพื่อนสาวเป็นไข้ตัวร้อนหรือไม่ หรือในประโยค (30) บุคคลที่ผู้พูดต้องการท้าทายได้แก่ “แขกรับเชิญในรายการ” ซึ่งเป็นนามวลีในตำแหน่งกรรมของคำกริยา ท้าทาย ที่ถูกละไว้ ผู้พูดท้าทายให้แขกรับเชิญเข้าร่วมกิจกรรมเสี่ยงตายเพื่อต้องการรู้ถึงศักยภาพที่แท้จริงของมนุษย์ในการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ คำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นไม่ได้สื่อถึงการรับรู้ด้วยตาโดยตรงแต่อย่างใด ดังนั้นคำกริยา ดู ในที่นี้ถูกนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบอุปลักษณะเพื่อเทียบโยงไปยังการรับรู้ที่เกิดขึ้นในทางปริชาน ซึ่งได้แก่ความหมาย ‘ทำให้รู้’ ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายในโลกที่เราเก็บสะสมไว้ในระบบปริชานส่วนใหญ่ได้มาจากประสาทสัมผัสทางตาเป็นหลัก การได้ดูได้เห็นด้วยตาตนเองทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ดีกว่าการอ่านหรือการฟัง ความสัมพันธ์ที่ยึดโยงกันอยู่ระหว่างการรับรู้ด้วยตาและความรู้ที่ได้รับจากการรับรู้ด้วยตาจึงเอื้อให้เกิดการเทียบโยงข้ามแควดวงมโนทัศน์ระหว่างการรับรู้ด้วยตาและปริชานด้วยอุปลักษณะ กล่าวคือเราสามารถรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเสมือนกับได้เห็นสิ่งนั้นด้วยตาตนเอง

#### 4.1.9 คำกริยา ดู หมายถึง ‘แสดงการคาดคะเน’

คำกริยา ดู ในความหมาย ‘แสดงการคาดคะเน’ ใช้ประกอบหน้ากริยาบอกสภาพ (stative verb) ดังมีโครงสร้างต่อไปนี้

นามวลี	กริยาวลี	
	ดู	กริยาบอกสภาพ
เขา	ดู	ไม่มีความสุขเลย

ตัวอย่างเช่น

- (31) นางแบบสองคนดูสนุกสนานปราดเปรี้ยว  
 (32) ทำนั้งชันเช่าของสาวเกาหลีที่เห็นกันในที่นี้อาจจะดูแปลกตาสำหรับคนไทย  
 (33) ใครจะว่าอย่างไรก็ช่าง คุณดูดีในสายตามก๊แล้วกัน

สนุกสนานปราดเปรี้ยว (ประโยค (31)) แปลกตา (ประโยค (32)) และ ดี (ประโยค (33)) เป็นกริยาวลีบอกสภาพหรือลักษณะของประธาน เช่น ในประโยค (31) นางแบบทั้งสองมีลักษณะสนุกสนานปราดเปรี้ยว ในประโยค (32) ทำนั้งชันเช่าของสาวเกาหลีเป็นท่าที่แปลก หรือ ในประโยค (33) หญิงสาวมีบุคลิกที่ดี เป็นต้น คำกริยา ดู ที่ประกอบหน้ากริยาวลีบอกสภาพหรือลักษณะข้างต้นบ่งบอกให้รู้ว่าสภาพหรือลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ได้มาจากการคาดคะเนโดยบุคคลอื่นซึ่งมักจะได้แก่ตัวผู้พูด ในกรณีของประโยค (31) จากท่าทางการเดินแบบของนางแบบทั้งสองคนทำให้ผู้ชมรับรู้ได้ถึงความรู้สึกสนุกสนานปราดเปรี้ยวของทั้งคู่ ความสนุกสนานปราดเปรี้ยวจึงเป็นสิ่งที่ผู้พูดในฐานะผู้ชมคาดคะเนได้จากท่าทางการแสดงออกของนางแบบทั้งคู่ หรือในประโยค (32) คนไทยที่ได้เห็นภาพทำนั้งชันเช่าของสาวเกาหลีในละครที่นี้อาจจะคาดคะเนว่าเป็นท่าทางที่แปลกเนื่องจากไม่ค่อยพบเห็นทำนั้งเช่นนี้ในสาวไทย

สุตา รังกุพันธุ์ (Rangkupan, 2001: 166) จัดให้คำกริยา ดู ในโครงสร้างข้างต้นมีฐานะเป็นคำอนุภาค (verbal particle) ที่ทำหน้าที่ชี้บ่งทิศทางของผู้พูดที่ได้มาจากการอนุมาน (inferential) จะเห็นได้ว่าในประโยคข้างต้น ผู้พูดประเมินคุณค่าของประธานโดยการอนุมานจากท่าทางที่มองเห็น กล่าวได้ว่าคำกริยา ดู ในบริบทนี้ถูกนำมาใช้ในเชิงอุปลักษณ์เพื่อสื่อถึงการใช้ความคิดในลักษณะของการประเมินหรือตัดสินคุณค่าเช่นเดียวกับความหมาย 'ประเมิน' ที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ไว้ในตอนที่ 4.1.7 ของบทที่ 4 นี้ แต่คำกริยา ดู ในกรณีนี้มีฐานะเป็นคำอนุภาคที่ประกอบหน้าคำกริยาบอกสภาพเพื่อบ่งบอกว่าสภาพที่กล่าวถึงเป็นเพียงการคาดคะเนของผู้พูดเท่านั้น

การที่คำกริยา ดู มีฐานะเป็นคำอนุภาคที่บ่งบอกทิศทางในลักษณะของการคาดคะเน ตำแหน่งของคำจึงไม่คงที่ตายตัวเหมือนคำกริยาหลัก เราจึงพบการใช้คำบ่งชี้การคาดคะเน ดู ปรากฏหน้าประโยค ตัวอย่างเช่น



- (34) เหมียวมองพัตยศ ดูเขาไม่สนใจเธอเลย  
 (35) ผู้ชมการแสดงจะเห็นแฟรงเคิลเล่นเปียโนโดยไม่ต้องใช้ความพยายามอะไรมากมาย การแสดงออกทางสีหน้าสอดคล้องกับเสียงเปียโนที่เล่นออกมา ดูเขามีความสุขดูดีมีจมลิไปกับเสียงเพลงอย่างแท้จริง

คำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นมีฐานะเป็นคำอนุภาคที่ประกอบหน้าประโยคเพื่อบ่งบอกให้รู้ว่าข้อความที่กล่าวถึงเป็นการเพียงการคาดคะเนของผู้พูดที่อนุมานได้จากท่าทางของประธานที่แสดงออกมาให้เห็น เช่นในประโยค (34) จากท่าทางที่ชายหนุ่มแสดงออกมาทำให้หญิงสาวคาดคะเนเองว่าชายหนุ่มไม่ได้สนใจเธอเลย หรือในประโยค (35) จากท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าของนักเปียโนทำให้ผู้พูดซึ่งกำลังนั่งชมการแสดงอยู่คาดคะเนว่าศิลปินคนดังกล่าวน่าจะต้องมีความสุขและดื่มด่ำไปกับเสียงเพลงอย่างแท้จริงโดยมิได้เสแสร้งแต่อย่างใด กล่าวได้ว่าการคาดคะเนในกรณีนี้มีที่มาจากท่าทางที่ผู้พูดมองเห็นท่าทางการแสดงออกของบุคคลและอนุมานได้ถึงความรู้สึกของบุคคลนั้นๆ ผ่านท่าทางและการแสดงออก

การคาดคะเนที่เกิดขึ้นในประโยคต่อไปนี้ผู้พูดอนุมานได้จากเสียงที่ได้ยิน

- (36) เพลง“อยากมอง”เป็นเพลงฟังสบาย เนื้อหาน่ารัก เสียงร้องดูใสๆ ในสไตล์ดนตรีแบบอะคูสติค  
 (37) เมื่อเทียบกับซิงเกิ้ลแรก งานเพลงชุดใหม่นี้อาจจะดูธรรมดากว่าที่คิด

จะเห็นได้ว่าคำกริยา ดู ในประโยค (36) และ (37) ไม่ได้สื่อถึงการรับรู้ด้วยตาแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างจากคำกริยา ดู ในประโยค (31) - (35) ข้างต้นที่มีนัยทางความหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้วยตาแฝงอยู่ เพียงแต่ความหมายดังกล่าวไม่ได้รับการขบเน้นในบริบทนี้เท่านั้น

กล่าวโดยสรุป คำกริยา ดู ในความหมาย ‘แสดงการคาดคะเน’ ขยายมาจากความหมาย ‘ประเมิน’ อีกต่อหนึ่ง กล่าวคือคำกริยา ดู ถูกนำมาใช้ในเชิงอุปลักษณะเพื่อเทียบโยงไปยังกระบวนการทางความคิดในลักษณะของการประเมินค่าสิ่งที่ได้รับรู้ การที่คำกริยา ดู ถูกนำมาโยงให้สัมพันธ์กับกระบวนการทางความคิดในลักษณะของการประเมินค่า ส่งผลให้คำกริยา ดู ถูกเลือกมาใช้ประกอบหน้ากริยาสื่อเพื่อบ่งบอกให้รู้ว่าสิ่งที่กล่าวถึงนั้นเป็นเพียงการ

คาดคะเนของผู้พูดเท่านั้น ดังนั้นสิ่งที่กล่าวถึงจึงไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์และยืนยันความถูกต้องได้

#### 4.1.10 คำกริยา ดู หมายถึง 'ถึงความสนใจ'

คำกริยา ดู ในที่นี้ถูกนำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ในการถึงความสนใจของผู้ฟังให้จดจ่อไปยังประเด็นที่กำลังสนทนากันอยู่ ประธานของคำกริยา ดู ในกรณีนี้จึงได้แก่ "ผู้ฟัง" เท่านั้น ซึ่งพบว่าหลายๆครั้งผู้พูดมักจะละประธานซึ่งได้แก่ "ผู้ฟัง" ไว้ในฐานที่เข้าใจ และในการใช้นั้น ผู้พูดมักจะกล่าวคำกริยา ดู ตามลำพังโดยไม่มีประธานและกรรมประกอบร่วมอยู่ด้วย โดยส่วนใหญ่จะลงท้ายคำกริยา ดู ด้วยคำว่า สิ หรือ ชิ ได้แก่ ดูสิ หรือ ดูชิ ตัวอย่างเช่น

- (38) ดูชิ ... มันจะเจริญได้ไง หิงพระไม่เคยเปลี่ยนดอกไม้ ปล่อยให้เหี่ยวเฉาเป็นปีเป็นชาติ
- (39) หมาตัวนี้ล่ะคะที่ทีวีมาถ่ายไปออกข่าว ไม่ว่าใครพยายามจะพามันขึ้นเรือไปอยู่บนฝั่งด้วย มันก็ไม่ยอมไป ดูสิ ผอมกะหร่องเชียว
- (40) คุณดูสิ อย่างสมัยก่อนที่ยังมีมือข้างทำเนียบอ้างว่าเป็นตัวแทนชุมชน แต่ที่จริงแล้วเป็นใครก็ไม่รู้ ไม่ใช่ชาวบ้านหรอก
- (41) ถ้าคุณไปรู้เรื่องของไอทอปคุณจะเศร้า คุณดูปีที่แล้ว กระแซ่ไทย ไวนไทย คือไอทอปตัวแรก ตอนนี้เจ๊งกันหมดแล้ว
- (42) ดู! หมาบ้านโน้นเห่าอีกแล้ว ไม่ต้องหลับต้องนอนกันแหละที่นี่

ในประโยค (38) และ (39) ขณะที่ผู้พูดกล่าวว่า ดูชิ และ ดูสิ นั้นผู้พูดก็ส่งสายตาไปยังสิ่งที่ตนกำลังกล่าวถึงไปพร้อมๆกันด้วย เช่นในประโยค (38) ยายกำลังบ่นให้เพื่อนของหลานสาว ฟังว่าหลานของตนไม่สนใจดูและจัดหาดอกไม้มาบูชาพระ ซึ่งในขณะที่พูดนั้นยายก็หันไปมองที่หิงพระที่มีดอกไม้เหี่ยวๆคาอยู่ในแจกัน หรือในประโยค (39) ขณะที่เด็กเล่าให้นักท่องเที่ยวฟังเรื่องของสุนัขตัวหนึ่ง เด็กคนนั้นก็ส่งสายตาหรือชี้มือไปยังสุนัขตัวนั้นประกอบการสนทนาด้วย จะเห็นได้ว่าคำกริยา ดู ในประโยคข้างต้นยังคงแฝงนัยทางความหมายที่แสดงการรับรู้ด้วยตาอยู่ ถึงแม้ความหมายดังกล่าวจะไม่ได้รับการขบเน้นในบริบทนี้ก็ตาม คุณสมบัติของคำกริยา ดู ที่ได้รับการเน้นในกรณีนี้คือ [ความสนใจ] ความสัมพันธ์ที่ยึดโยงกันอยู่ระหว่างการรับรู้ด้วยตาที่

เกิดขึ้นโดยเจตนาและความสนใจจึงเป็นที่มาที่ทำให้คำกริยา *ดู* ถูกนำมาใช้ในการสนทนาเพื่อถึงความสนใจของผู้ฟังให้จดจ่อไปยังประเด็นที่กำลังสนทนากันอยู่

คำกริยา *ดู* ในประโยค (40) – (42) ข้างต้นไม่ได้สื่อถึงการรับรู้ด้วยตาโดยตรงแต่อย่างใด เช่นในประโยค (40) ผู้พูดกล่าวถึงเหตุการณ์มีอบข้างทำเนียบที่เคยเกิดขึ้นอยู่เนืองๆในอดีต ในประโยค (41) ผู้พูดกล่าวถึงนโยบายสนับสนุนสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการไปในปีที่ผ่านมา หรือในประโยค (42) ผู้พูดกล่าวถึงสุนัขที่อยู่ข้างบ้านที่กำลังส่งเสียงรบกวนอยู่ในขณะนั้นโดยไม่ได้เห็นสุนัขตัวดังกล่าวแต่อย่างใด จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวอ้างถึงไม่ใช่สิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาโดยตรง ณ เวลาที่มีการกล่าวอ้างถึงแต่อย่างใด ความหมายที่แสดงการรับรู้ด้วยตาจึงไม่ได้รับการถ่ายทอดผ่านคำกริยา *ดู* ในบริบทข้างต้น จุดประสงค์ที่แท้จริงในการใช้คำกริยา *ดู* ในบริบทนี้คือการดึงความสนใจของผู้ฟังให้มุ่งไปยังประเด็นที่ผู้พูดกำลังกล่าวอ้างถึง ซึ่งประเด็นที่ผู้พูดกล่าวถึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นต่างเวลาและต่างสถานที่ คริสโตเฟอร์ จอห์นสัน (Johnson, 1999: 167) จัดคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาที่ถูกนำมาใช้เพื่อดึงความสนใจของผู้ฟังให้จดจ่อไปยังประเด็นที่กำลังสนทนาอยู่ในประเภทของคำชี้เฉพาะ (demonstrative) จอห์นสัน ยกตัวอย่างคำกริยา *see* ในภาษาอังกฤษที่ถูกนำมาใช้ในลักษณะของคำชี้เฉพาะดังนี้

(43) See, she wants the ball.

หรือคำกริยา *look* ในประโยคต่อไปนี้

(44) Look! The dog is coming.

คำกริยา *ดู* ในประโยคต่อไปนี้ถูกนำมาใช้ในลักษณะของการอุทานเพื่อเรียกความสนใจของผู้ฟังร่วมไปกับการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด สังเกตได้ว่าในเวลาที่เราเปล่งวลี *ดูสิ* หรือ *ดูซิ* ออกมานั้น ผู้พูดมักจะออกเสียงเน้นหนักที่คำว่า *ดู* และทำเสียงสูงที่คำว่า *สิ* และ *ซิ* ตัวอย่างเช่น

(45) คุณพ่อเสียชีวิตตอนที่อรณาทำงานอยู่ แล้วมีคนโทรไปบอกให้รีบมา เราก็ขับรถกลับบ้านไปเปลี่ยนชุด ขับอยู่ดีๆเบตเตอร์รถเสียก็ยั้งแวะเปลี่ยนก่อน ดูสิ ... ชีวิต ! แทนที่จะเรียกแท็กซี่ไปวัดเลย

- (46) ชาวโลกเขาจะตกลงหรือเปล่า ดูสิ ประเทศไทยจัดงานพุทธศาสนาแห่งโลก เป็นเจ้าภาพเลยนะ แต่มาจัดงานประกวดนุ่งน้อยห่มน้อยพร้อมกันในเวลาเดียวกัน
- (47) อะไรกันเนี่ย ดูซิ ... สายโค้งปานนี้แล้วยังไม่กลับมาอีก หายไปแล้วยังไงทั้งคู่เลย เนี่ย ... ยังไงก็ต้องไปด้วยกันแหงๆ
- (48) ดูซิ ... จุดสำคัญจะแก้งให้มันรับงานชนกันจะได้โดนค่า กลายเป็นว่าตะหมูเข้าปากหมาไปซะได้

ในประโยค (45) ผู้พูดอุทานออกมาด้วยความรู้สึกสมเพศตัวเองที่做事情ที่ไม่ควรทำในสภาวะการณ์ดังกล่าว ในประโยค (46) ผู้พูดอุทานในเชิงประชดประชันรัฐบาล ในประโยค (47) ผู้พูดอุทานออกมาด้วยความรู้สึกไม่พอใจ ส่วนในประโยค (48) ผู้พูดอุทานออกมาด้วยความรู้สึกผิดหวัง จะเห็นได้ว่าคำกริยา ดู ในบริบทข้างต้นถูกนำมาใช้ในการสนทนาเพื่อดึงความสนใจของผู้ฟังให้จดจ่อไปยังประเด็นที่กำลังสนทนา และในขณะเดียวกันก็ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อประเด็นที่สนทนาพร้อมกันไปด้วย

กล่าวโดยสรุป คำกริยา ดู ในภาษาไทยเป็นคำที่มีหลายความหมาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาที่ใช้ในปัจจุบันพบว่าคำกริยา ดู มีความหมายทั้งสิ้น 10 ความหมาย ความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' บ่งบอกอาการรับรู้ด้วยตาที่เกิดขึ้นโดยเจตนา ความหมาย 'อ่าน' และ 'ชมการแสดง' บ่งบอกการรับรู้ด้วยตาเช่นเดียวกับความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' ต่างกันที่ความหมาย 'อ่าน' ใช้เฉพาะเป้าหมายที่อยู่ในรูปของตัวหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ซึ่งต้องอาศัยความตั้งใจในการตีความ ส่วนความหมาย 'ชมการแสดง' ใช้เฉพาะการชมมหรสพประเภทต่างๆ โดยเฉพาะรายการทางโทรทัศน์ซึ่งเน้นความบันเทิงเป็นหลัก กล่าวได้ว่าความหมาย 'อ่าน' และ 'ชมการแสดง' เป็นความหมายที่ขยายมาจากความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' อีกต่อหนึ่ง โดยเป็นการขยายความหมายจากการรับรู้เป้าหมายทั่วไปสู่การรับรู้เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง

สำหรับความหมายอีก 7 ความหมายที่พบในคำกริยา ดู นั้นเป็นความหมายที่บ่งบอกแง่มุมของกระบวนการทางความคิด เช่น ความหมาย 'เอาใจใส่' 'คิดพิจารณา' หรือ 'ประเมิน' เป็นต้น ความหมายเหล่านี้สัมพันธ์กับความหมาย 'ใช้ตารับรู้เป้าหมาย' ได้ด้วยนามนัยและอุปลักษณ์ กล่าวคือนามนัยช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์การรับรู้ด้วยตาและประสบการณ์ทางปริชานให้เข้ามามีคิโยกันและกันภายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาจนเอื้อให้เกิดการเทียบโยงข้ามแวดวงมโนทัศน์ระหว่างการรับรู้ด้วยตาและปริชานด้วยอุปลักษณ์

ในบทที่ 5 ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายและความสัมพันธ์ระหว่าง  
ความหมายต่างๆของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทยคำสุดท้ายซึ่งได้แก่คำกริยา เห็น